

Emelie Woodhouse

Valnämnden

Distribution och utläggning av valsedlar under valåret 2022

Ärende

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen. Valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt (8 kap 2 § vallagen). Med föreliggande ärende fastställer valnämnden att likformighet i detta hänseende ska innebära bokstavsordning för respektive partis beteckning.

Valnämnden ansvarar för att väljare har tillgång till valsedlar med parti- och valbeteckning för val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige gällande de partier som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än en procent av rösterna i hela landet. Övriga valsedlar behöver partierna själva distribuera till vallokalerna. Med föreliggande ärende tar valnämnden ställning till att endast distribuera de valsedlar som valnämnden enligt lag har skyldighet att distribuera.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

1. Valnämnden beslutar att valsedlar ska placeras i bokstavsordning enligt den partibeteckning under vilken respektive parti har anmält deltagande i val.
2. Valnämnden fastställer följande ordning för valsedlar som ligger i valsedelställe:

Valsedlarna för varje val ska ställas i varsin lodrät rad i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.
3. Valnämnden beslutar att till röstmottagningsställena endast distribuera de valsedlar som valnämnden enligt lag har skyldighet att distribuera. Valnämnden noterar därvid att respektive parti bär ansvaret att distribuera övriga valsedlar till röstmottagningsställena.

Emelie Woodhouse

Kommunledningskontorets utredning

Kravet om likformighet i valsedlarnas utläggning

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Ett nytt lagkrav för 2022 är att valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt (8 kap. 2 § vallagen).

Med likformighet avses att någon åtskillnad mellan placeringen av partiernas valsedlar inte görs utan att alla valsedlar tillhandahålls på ett likformigt sätt, på en och samma plats. Exakt hur det ska ske är en praktisk fråga men utgångspunkten är att valsedelspresentationen för de röstande framstår som likformig, till exempel genom att valsedlarna placeras i bokstavsordning (prop. 2021/22:52, s 62).

För att uppnå objektivitet och likformighet rekommenderar Valmyndigheten att valsedlarna för varje val ska ställas i varsin lodrät rad i ordningen riskdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Valsedlarna ska stå i bokstavsordning utifrån den partibeteckning under vilken partiet har anmält deltagande i val. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället (Valmyndighetens ställningstagande, *Ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen*, 2022-02-18, dnr. VAL-161). Danderyds kommun har valsedelställe med dimensionen 3*11 fack.

Ett nytt lagkrav från och med 2022 är att det alltid är röstmottagarna som lägger ut valsedlar på röstmottagningsställena. I Danderyds kommun är denna ordning redan praxis sedan ett antal val tillbaka.

Det sagda innebär att det är valnämnden som gör bedömningen om vilken princip som ska användas för att ordningen ska vara likformig. Kommunledningskontoret bedömer att valsedlarna ska ligga i bokstavsordning i enlighet med Valmyndighetens ställningstagande.

Distribution av valsedlar till röstmottagningsställena

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen. På denna plats ska väljarna ha tillgång till valsedlar med parti- och valbeteckning för val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige för varje parti som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än en procent av rösterna i hela landet. Deltar ett parti som har fått minst en procent av rösterna vid något av de två senaste valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige med endast en valsedel ska väljaren ha tillgång till valsedlar med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater.

Emelie Woodhouse

Övriga partier som deltar i valen ska också kunna ge väljarna tillgång till sina valsedlar. Det är dock röstmottagarna som lägger ut valsedlarna på den avskärmade platsen (8 kap. 2 § vallagen).

I valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige har riksdagspartierna samt Feministiskt Initiativ meddelat till Valmyndigheten att de ställer upp med en valsedel. Det innebär att valnämnden ansvarar för distributionen och utplacering av partivalsedlar för följande partier:

- Arbetarepartiet-Socialdemokraterna
- Centerpartiet
- Feministiskt Initiativ
- Kristdemokraterna
- Liberalerna (tidigare folkpartiet)
- Miljöpartiet de gröna
- Moderaterna
- Sverigedemokraterna
- Vänsterpartiet

Kommunen ska även tillhandahålla valsedlar med endast valbeteckning, så kallade blanka valsedlar.

Kommunledningskontoret bedömer att valnämnden inte bör åta sig att distribuera valsedlar som kommunen enligt lag inte är skyldig att distribuera.

Detta innebär i förlängningen att kommunens röstmottagare heller inte är skyldiga att informera övriga partier om deras valsedlar är slut eller håller på att ta slut i lokalen. Det är således partiernas ansvar att leverera adekvat mängd valsedlar till röstmottagningsställena och att själva kontrollera att de inte har tagit slut.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret föreslår att valsedlar placeras ut på följande sätt:

- Valsedlar placeras i bokstavsordning enligt den partibeteckning under vilken respektive parti har anmält deltagande i val
- Följande ordning ska gälla för valsedlar som ligger i valsedelstall:
Valsedlar för varje val ställs i varsin lodrät rad i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

Gällande distribution av valsedlar bedömer kommunledningskontoret att valnämnden till röstmottagningsställena endast ska distribuera de valsedlar

Emelie Woodhouse

som valnämnden enligt lag har skyldighet att lägga ut. Övriga valsedlar ansvar partierna själva för att distribuera till respektive röstmottagningsställe.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Kanslichef
Elisabeth Jarborn

Valsamordnare
Emelie Woodhouse

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Distribution och utläggning av valsedlar under valåret 2022

Expedieras
Kommunfullmäktiges partier